O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI GEOGRAFIYA KAFEDRASI
O'ZBEKISTON GEOGRAFIYA JAMIYATI

«ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR VA JAHON GEOGRAFIYASI: DAVR KASHFIYOTLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI»

xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

«ЗАХИРИДДИН МУХАММАД БАБУР И МИРОВАЯ ГЕОГРАФИЯ: ЭПОХИ ОТКРЫТИЙ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ»

международная научно-практическая конференция

«ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BABUR AND WORLD GEOGRAPHY: DISCOVERIES AND DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE ERA»

International Scientific and Practical Conference

18-19 oktabr
Farg'ona-2024

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

FARG‘ONA DAVLAT UNIVERSITETI

GEOGRAFIYA KAFEDRASI

O‘ZBEKISTON GEOGRAFIYA JAMIYATI

«ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR VA JAHON GEOGRAFIYASI: DAVR KASHFIYOTLARI VA RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI»

xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

«ЗАХИРИДДИН МУХАММАД БАБУР И МИРОВАЯ ГЕОГРАФИЯ: ЭПОХИ ОТКРЫТИЙ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ»

материалы международной научно-практической конференции

«ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BABUR AND WORLD GEOGRAPHY: DISCOVERIES AND DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE ERA»

Materials of the International Scientific and Practical Conference

Farg‘ona shahri, 2024-yil 18-19 oktober

Foydalanilgan adabiyotlar:
1. Bobur Z.M. Boburnoma. T.: Yulduzcha. 1999. – 368 b.
2. Воловик В.Н. категория сакрального ландшафта VRI:h++D//WWW: geo/ электронная версия.
3. Гомбаев Б.Ц. Культовые места Баргузинской долины. Москва-Улан-Удэ.2006-287с.
4. Eraliyev B. Ostanaqulov, I. Abdulaxatov N. O‘zbekiston ziyoratgohlari va qadamjolari, Farg‘ona viloyati. – Toshkent ,‘‘Turon Zamin Ziyo‘‘, 2013. -320 b.

Mirislomov M.M.*
(Chirchiq davlat pedagogika universiteti, O‘zbekiston)

HARBIY GEOGRAFIYANING RIVOJLANISHIDA “BOBURNOMA” ASARINING O‘RNI
РОЛЬ ПРОИЗВЕДЕНИЯ «БАБУРНАМА» В РАЗВИТИИ ВОЕННОЙ ГЕОГРАФИИ
THE ROLE OF THE WORK "BABURNAMA" IN THE DEVELOPMENT OF MILITARY GEOGRAPHY

Annotatsiya: *Maqolada ko‘pgina geografik termin va ma’lumotlarni o‘z ichiga olgan “Boburnoma” asarida harbiy geografiyaning rivojlanishiga ijobiy ta’siri mavjud bo‘lgan ma‘lumotlar tahlil qilinib, atroflicha o‘rganilgan.*

Аннотация: *В статье анализируются и подробно изучаются сведения, оказывающие положительное влияние на развитие военной географии в труде «Бобурнома», содержащем множество географических терминов и сведений.*

Annotation: *In the article, the information that has a positive effect on the development of military geography in the work “Boburnoma”, which contains many geographical terms and information, is analyzed and thoroughly studied.*

Kalit so‘zlar: *“Boburnoma”, harbiy geografiya, geografik tahlil, strategik qarorlar, Boburiylar imperiyasi.*

Ключевые слова: *«Бобурнома», военная география, географический анализ, стратегические решения, империя Бабура.*

Key words: *"Boburnoma", military geography, geographical analysis, strategic decisions, Babur Empire.*

“Boburnoma’’dan siyosatchilar, etnograflar, aholishunoslar, geobotaniklar, zoogeograflar, iqlimshunoslar o‘zlari uchun kerakli bo‘lgan juda ko‘p faktik materiallarni ajratib olishlari mumkin. Lekin shuni alohida qayd etishimiz kerakki, u tom ma’noda harbiy geografiyaga bag‘ishlangan asar hamdir. Bu o‘rinda shuni qayd etishlozimki, garchi harbiy geografiya fan sifatida XVIII asrdan e’tirof etilsada harbiy geografiyaga doir bilimlar uzoq davrlardan buyon shakllanib kelgan, o’rganilgan hamda qo’llanilgan. [1, 32-b].

Zahiriddin Muhammad Bobur o‘z asarlari va harbiy yurishlari orqali harbiy geografiya faniga katta hissa qo‘shgan. Hindiston yarimorolida buyuk 300 yildan ortiq hukmron bo‘lgan imperiya asoschisi va mohir lashkarboshi sifatida Boburning tajribasi va mulohazalari urushdagi harbiy strategiya, taktika va geografik mulohazalarni tushunishga doimiy ta’sir ko‘rsatdi [3, 122].

- Harbiy yurishlarda geografik tahlil: Boburning “Boburnoma” asarida uning harbiy yurishlari va strategik qarorlar qabul qilish borasida qimmatli ma’lumotlar berilgan. Bu uning harbiy rejalashtirishda geografik omillarning ahamiyatini tushunishini ko’rsatadi. ‘‘Sayxun suyining shimoli tarafidagi qasabalardan biri Axsidir. Kitoblarda Aksikad bitirlar. Farg‘onada, Andijondin so‘ngra mundin ulug‘roq qasaba yo‘qdur. Andijondin g‘arb sari 9

* **Mirislomov M.M. -** Chirchiq davlat pedagogika universiteti, Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yo‘nalishi 3-bosqich talabasi

yig'och yo'ldur. Umar Shayx Mirzo muni poytaxt qilib erdi. Sayxun daryosi qo'rg'onning ostidin oqar. Qo'rg'oni baland jar ustida voqe bo'libdur. Xandaqining o'rniga amiyk jarlardur. Farg'onada (viloyat haqida gap ketmoqda) muncha berk ko'rgan yo'qtur'' [2, 8-b]. Hozirgi kunda Axsikent xarobalari qolgan, xolos. Amir Temur va Bobur davridagi katta strategik ahamiyatga ega bo'lgan, ''Boburnoma''da bir necha bor qayd etilgan bu shahar Shohruxiyadir.

➢ Bobur Movaraunnahr, Xuroson, Afg'oniston, Hindistondagi o'zi ko'rgan, bilgan shaharlarning iqtisodiy va siyosiy geografik o'rinlarini tahlil qilgan. O'sha davrda juda qulay iqtisodiy geografik o'ringa ega bo'lgan Kobul va Qandahor shaharlarini ta'riflab quyidagicha yozadi: "Xurosondan Hindistonga boradigan karvon yo'llarida ikkita shahar bor. Biri – Kobul, yana biri – Qandahor. Shimol tomondan Qoshg'ar, Farg'ona, Turkiston, Samarqand, Buxoro, Balx, Hisor va Badaxshondan karvon Kobulga keladi, g'arb tomondan – Xurosondan karvon Qandahorga keladi".

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

[1]. Jumaxanov.Sh.Z "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyadan o'quv-uslubiy qo'lanma'' Namangan-2019.

[2]. Zahiriddin Muhammad Bobur. "Boburnoma". –T., "Fan", 2019.

[3]. G'.Satimov "Markaziy Osiyo va Hindiston tarixida Boburiylar davri" Toshkent-2008.

Maxkamov E.G'.*

(Farg'ona davlat universiteti, O'zbekiston)

ZAMONAVIY SAYYOHLIK VA UNI TASHKIL ETISHDA TARIXIY MANBAALARDAN FOYDALANISH MASALALARI ("BOBURNOMA" MISOLIDA)
СОВРЕМЕННЫЙ ТУРИЗМ И ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСТОРИЧЕСКИХ ИСТОЧНИКОВ В ЕЕ ОРГАНИЗАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ "БОБУРНОМЫ")
MODERN TOURISM AND ISSUES OF USING HISTORICAL SOURCES IN ITS ORGANIZATION (IN THE EXAMPLE OF "BOBURNOMA")

Annotatsiya: *Maqolada Zahiriddin Muhammad Boburning "Boburnoma" asarida keltirilgan geografik merosi asosida bugungi kunda zamonaviy turizm va sayyohlikni samarali tashkil etishdagi tutgan o`rni va ahamiyati atroflicha tahlil qilingan hamda Farg`ona vodiysi turistik salohiyatining tarixiy asoslari xususida fikr va mulohazalar bildirilgan.*

Аннотация: *В статье на основе географического наследия Захириддина Мухаммада Бабура в произведении «Бобурнома» подробно анализируется роль и значение его в эффективной организации современного туризма и туризма, а также высказываются мнения и комментарии об исторической основе. туристического потенциала Ферганской долины.*

Abstract: *In the article, based on the geographical heritage of Zahiriddin Muhammad Babur in the work "Boburnoma", the role and importance of it in the effective organization of modern tourism and tourism is analyzed in detail, and opinions and comments are expressed about the historical basis of the tourism potential of the Fergana Valley.*

Kalit so'zlar: *turism, rekreatsiya, turistik-rekreatsion faoliyat, zamonaviy sayyohlik, Zahiriddin Muhammad Boburning geografik merosi, Boburnoma, tarixiy manbaa, tarixiy asos, Farg`ona vodiysi.*

Ключевые слова: *туризм, рекреация, туристско-рекреационная деятельность, современный туризм, географическое наследие Захириддина Мухаммада Бабура, Бабурнома, исторический источник, историческая основа, Ферганская долина.*

* Maxkamov Elyorbek G`ayratovich - Farg'ona davlat universiteti Geografiya kafedrasi dotsenti, PhD.

MUNDARIJA:
ОГЛАВЛЕНИЕ:
CONTENTS:

1-sho‘ba: ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR VA BUYUK GEOGRAFIK KASHFIYOTLAR DAVRI. 8
Ahmadaliyev Y.I. Zahiriddin Muhammad Boburning jahon geografiya fani rivojiga qo‘shgan xissasi 8
Xakimov K.M., Usmanov M.R. Bobur Mirzo bog‘larining tarixi va geografiyasi haqida. 12
Nizamiyev A.G. Zahiriddin Muhammad Babur - Scientist of Geography. 16
Xamidov A.A., Abdurahmonov D.M. Temuriylar davrida geografiya. Zahriddin Muhammad Bobur va uning “Bobirnoma”asari. 19
Qambarov A.A. Zahiriddin Muhammad Bobur asarlari haqida ayrim mulohazalar. . . 23
Xolmatov Sh., Nazaraliyeya O., Ismoiljonova M. Zahiriddin Muhammad Boburning ilmiy geografik merosi. 27
Xamidov A.A. Geografiya fanining dinamikasi: davr kashfiyotlari va rivojlanish yo’nalishlari. 29
2-sho‘ba: ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBURNING TABIIY FANLAR RIVOJIGA QO‘SHGAN XISSASI. 35
Tashov X.R. Zahiriddin Muhammad Bobur va hozirgi ilmiy tabiiy geografiyaning shakllanishi. 35
Сеитова М.У., Madraximov A.E. “Boburnoma” asarida Farg‘ona vodiysidagi o‘simlik olamining tavsiflanishi. 37
Bayqabilov X.M. “Boburnoma” asarida Kobul shahri va viloyatining tabiiy geografik tavsifi va lisoniy talqini. 39
Mo‘minov D.G‘. “Boburnoma”ning geografik jihatlari. 41
Xoldorova G.M, Mirzaalimov D.D. “Boburnoma” asaridagi geografik bilimlar tavsifi. 44
Krupochkin E.P., Mamajanov R.I., Otaqulov P.S. Опыт проведения международных исследований: теория и практика сотрудничества. 47
Temirov Z.A. Zahiriddin Muhammad Buburning “Boburnoma” asarida geografik qarashlar. 50
Mahkamov E., Daovlatova F., Nizamiyeva Z., Eminov J. “Boburnoma”da tabiat komponentlari bilan bog‘liq terminlar va ularning izohlanishi. 52
Mavlanova S.Sh. The role of Babur Mirza’s Scientific Heritage in the development of Natural Sciences. 55
Mamatisakov J., Hakimova Sh., Komilova M., Nazaralieva O. “Boburnoma” asarida keltirilgan ayrim geografik qonuniyatlarni tavsiflanishi. 58
3-sho‘ba: ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR ASARLARIDA IJTIMOIY VA IQTISODIY GEOGRAFIK QARASHLAR. 61
Isayev A.A. Boburnomada Farg’ona vodiysining ayrim shaharlariga geografik tavsif 61
Jumaxanov Sh.Z., Toshpo‘latov A.M. Bobur – davlat arbobi: geosiyosat va hududiy strategiya. 65
Abduvaliyev X.A., Dehqonboyeva M.N. “Boburnoma”da hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli va uni rivojlantirishga qaratilgan fikrlar haqida. 69
Qo‘ziboyeva O.M., Xabibullayeva M.N. Zahiriddin Muhammad Boburning ilmiy merosida- farzand tarbiyasidagi o‘rni. 73
Xoliqov R.Y., Saidaliyeva L. Bobur davrining sakral obyektlari. 75
Mirislomov M.M. Harbiy geografiyaning rivojlanishida “Boburnoma” asarining o‘rni. 77
Maxkamov E.G‘. Zamonaviy sayyohlik va uni tashkil etishda tarixiy manbaalardan 78